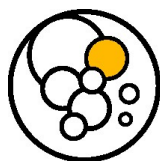

Handleiding

Leskist “Slakken”

Groep 1 - 2

MILIEU EDUCATIE CENTRUM

Genneper Parken

Inhoudsopgave

- Materialenlijst
- Inleiding
- Les 1: Kennis maken met slakken
- Les 2: Creatief met slakken
- Bijlage 1 Spelregels Slak zet 'm op!

Materialenlijst leskist slakken

- Docentenhandleiding
- Aquariumbak met deksel
- Plantenspuit
- 6 loeppotjes
- Handpop slak
- Slakkenspel: speelbord 2-delig, 6 slakken pionnen, 2 kleurendobbelstenen
- 11 slakkenhuisjes
- Boek:
  - Ben jij een slak?
  - Dit is mijn huis
- Zoekkaart bodemdiertjes
- 6 maal slakkenglas (3 groot en 3 klein)
- slak in potje
- 2 slakkenkijkers

Inleiding

Doel:

Met de leskist "Slakken" maken kleuters kennis met slakken. Zij nemen slakken waar, kijken goed hoe ze eruit zien, hoe slakken zich bewegen, wat ze eten en welk spoor ze achterlaten.

Achtergrondinformatie:

Een slak is anders dan andere kleine dieren. Een slak heeft geen poten, maar komt toch vooruit. De huisjesslak is een ongewerveld dier. Het slakkenhuis is zijn uitwendige geraamte. Ook een slak die pas uit het ei komt heeft al klein huisje. De slak vergroot zijn huis door kalkafzetting aan de buitenkant van de opening van het slakkenhuis. Door die aangroei wordt die opening steeds groter.

Het gedeelte waar de slak mee loopt heet de voet. Met de spieren in de voet maakt hij verschillende golfbewegingen om te kunnen kruipen. Bij het kruipen maakt de slak een slijmlaag tussen zichzelf en de ondergrond. Als een slak over een donkere ondergrond kruipt, wordt er een zilverkleurig, glinsterend spoor zichtbaar van opgedroogd slijm. Dit slijm komt uit een klier die vlak achter de mondopening zit. Hierdoor kan hij zowel op een gladde als een ruwe ondergrond kruipen.

Een slak heeft geen zichtbare ogen en oren, maar wel sprietantennes: twee korte en twee lange voelhorens. Met de korte voelt en ruikt de slak, op de lange staan de ogen. Vandaar het gezegde: "ogen op steeltjes". Een slak kan alleen het verschil tussen licht en donker zien. De sprietantennes kan de slak intrekken als je ze durft aan te raken en kan de slak ook weer uitsteken als je lang genoeg wacht. Als er onraad is maakt de slak zich erg klein en sommige slakken hebben een eigen schuilplaats: een huisje.

Met de vier voelhorens, de monddelen en de voorrand van de voet kan hij goed ruiken. Met de bovenlip en de toppen van de korte voelhorens kan hij proeven. De slak heeft een tong, hierop zitten kleine tandjes waarmee de slak kleine stukjes eten afschaaft. De slak eet met name tuinafval en wilde planten. Ze verteren zo bladeren en ander afval. De slak wordt gegeten door vogels (lijsters).

Bij de rand van de opening van het slakkenhuis zit een opening die regelmatig open en dicht gaat. Dit is het ademhalingsgat. Achter dit gat zit een holte bij de zgn. ingewandszak. Hierin zitten een aantal organen zoals: hart, nieren, voortplantingsorganen, en de spijsverteringsorganen. De wanden van de bloedvaten van de ingewandszak zijn heel dun. De zuurstof kan erdoor naar binnen en de koolzuur naar buiten. Achter de ademhalingsopening zit de anale opening.

Slakken zijn koudbloedige dieren. De lichaamstemperatuur varieert onder invloed van de temperatuur van de omgeving. Wanneer de temperatuur in de herfst daalt, zoekt de slak een plek om te overwinteren. Hij trekt zich dan terug in zijn huis en sluit de opening af met een laag slijm die verhard. Het levensloop proces verloopt dan trager. Hij teert op de het reservevoedsel dat in het weefsel ligt opgeslagen. In een periode van droogte loopt de slak het risico om uit te drogen. Ook dan trekt hij zich terug in zijn huisje en sluit het af met een slijmlaag. Omdat de meeste slakken op vochtige lucht gesteld zijn, komen ze vaak te voorschijn na een regenbui.

Activiteiten:

1. Kennis maken met slakken
  - Slakken buiten ontdekken
  - Slakken in een logeerhuisje huisvesten
  - Slakken waarnemen
  - Hoe ziet een slak?
2. Creatief met slakken
  - Knutselactiviteiten
  - Versjes
  - kleurplaten

Les 1. Kennis maken met slakken

Kleine dieren en insecten kunnen de belangstelling en zelfs de actieve aandacht trekken van kleuters. Ze zijn er niet bang voor, integendeel. Als ze zo'n beestje zien laten ze zo'n beestje vaak op hun hand kruipen en bewonderen ze het beestje van dichtbij. Ook laten ze hun boeiende vondst graag aan hun ouders of de juf van de klas zien. Er is dan een concrete aanleiding die je als juf of ouder kunt aangrijpen om aandacht te schenken aan kleien kriebel-kruip beestjes. De eerste aandacht die je eraan schenkt, is hoe je op de vondst van de kleuter reageert. Zo doet het zich wel eens voor dat een kleuter vol trots met een slak op zijn hand komt aanzetten en dat de volwassene angstvallig reageert doe weg dat enge, vieze beest. Vanuit de natuur- en milieu educatie wordt juist een tegenover gestelde reactie gestimuleerd. Het voorzichtig omgaan met dieren is een wezenlijk onderdeel van een milieuvriendelijke houding. Probeer in dit geval juist positief te reageren op de vondst van de kleuter. Vraag bijvoorbeeld waar de kleuter de vondst heeft gevonden en besluit samen met de peuter de slak terug te zetten op een plekje waar de slak het naar zijn zin zal hebben. Ook kan je ervoor kiezen om het diertje uit te nodigen om een tijdje op visite te komen in de klas. Want net als een konijn of een cavia kan ook een slak een tijdje een huisdiervriendje zijn.

Nodig:

- Slakkenhuisjes
- Aquarium
- horrengaas & elastiek
- plantenspuit
- 6 loeppotjes
- 6 maal slakkenglas (3 groot & 3 klein)
- prentenboek: 'Slakken' van de serie 'Natuur in Beeld'
- Slakkenkijkers (kokers met transparant papier)

Zelf verzamelen:

- grind, grond, stenen, klein bloempotje
- dode bladeren en takjes
- voedsel voor de slak (sla andijvie, appel, rauwe aardappel, madeliefjes)

Werkwijze:

- Ga samen met de kleuters buiten op zoek naar slakken en verzamel ze in bakjes of glazen jampotjes.
- Het zoeken naar en vangen van slakken gaat het beste na een regenbui, als het buiten nog nat is. Je kunt ze dan vinden onder bladeren en tussen stenen. De kleuren van hun huisjes zijn soms heel verschillend en je ziet vast ook slakken zonder huisjes: naaktslakken.
- In de klas kunt u de kleuters de slakken laten huisvesten in een logeerhuisje. Zo kunnen de kleuters de slakken goed bekijken en zien hoe de slakken eruit zien en wat ze zoal doen. Zet er ook een loeppotje bij waarin je ven een slak goed van dichtbij kunt bekijken. Leg naast de slakkenbak het prentenboek over de slak, zodat je met de kleuters naar plaatjes kunt kijken en je de antwoorden op vragen die de peuters stellen, kunt opzoeken.
- Vergelijk de huisjes van de gevonden slakken met de slakkenhuisjes in het rode koffertje.